

7. Forostian O. I. (2015) Teoretychni ta metodychni zasady fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku z porushenniamy zoru [Theoretical and methodological foundations of physical education of preschool children with visual impairments]. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seria 19 : Korektsiina pedahohika ta spetsialna psykholohiia [Scientific journal of MP Dragomanov National Pedagogical University. Series 19: Correctional Pedagogy and Special Psychology]. Vol. 29. pp. 125-130. (In Ukrainian).

8. Iazlovetskiy V. S. (1991) Fyzycheskoe vospytanye detei y podrostkov s oslablennym zdorov'em [Physical education of children and adolescents with impaired health]. Kyev: Zdorove, 1991. 232 p. (In Russian).

УДК 796.81-043.61

Панкратов М.С.
старший викладач
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут» імені І.І. Сікорського

СПОРТИВНО – ГУМАНІСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

В статті розглядаються основні концепції спортивно – гуманістичного виховання; визначається поняття такого виховання та його співвідношення з іншими поняттями виховання такими як «гуманізм»; «гуманітарне виховання»; «гуманістичне виховання»; «діалектика виховання», а також аналізуються основні гуманістичні та дегуманістичні тенденції в розвитку сучасного спорту вищих досягнень.

На відміну від фізичного виховання, яке розробляється за різними теоретичними та практичними аспектами, довготривалий час питання спортивно – гуманістичного виховання звернуло на себе увагу в останні два десятиріччя. Законодавче підтвердження це питання, як й сам термін «спортивно – гуманістичного виховання», отримало в прийнятій Декларації «Молодь та спорт» в м. Ліссабоні на конференції міністрів спорту європейських країн.

Сьогодні тема розглядається в широкому аспекті а саме як спортивно – гуманістичне виховання різних соціально – демографічних груп дітей а також юнацтва, молоді та спортсменів, тренерів й навіть вболівальників. Але особливе значення та актуальність ця тема має для студентів фізкультурно – спортивних вишів як носіїв спортивної діяльності, так як в значній мірі саме від них залежать основні тенденції розвитку спорту та, насамперед, процеси його гуманізації як соціального явища.

Останнім часом це питання розробляється в науковій філософській, соціологічній, а також педагогічній та спортивній літературі в різних працях вітчизняних та зарубіжних авторів.

Ключові слова: спортивно – гуманістичне виховання, система спортивно – гуманістичного виховання, виховний процес, гуманізм, гуманітарне виховання, гуманістичне виховання, діалектик виховання.

Панкратов Н.С. Спортивно – гуманістичное воспитание студенческой молодёжи В статье рассматриваются основные концепции спортивно – гуманістичного воспитания; определяется понятие и его соотношение с другими понятиями воспитания такими как «гуманизм», «гуманитарное воспитание», «гуманістичное воспитание», «диалектика воспитания», а также анализируются основные гуманістичные и дегуманістичные тенденции в развитии современного спорта высших достижений.

В отличие от физического воспитания, которое разрабатывается по разным теоретическим и практическим аспектам, спортивно – гуманістичное воспитание обратило на себя внимание в последние два десятилетия. Законодательное подтверждение этот вопрос, как и сам термин «спортивно – гуманістичное воспитание», получил в принятой Декларации «Молодёжь и спорт» в Лиссабоне на конференции министров спорта европейских стран.

Сейчас эта тема рассматривается в широком аспекте, а именно как спортивно – гуманістичное воспитание разных социально – демографических групп детей, а также юношества, молодёжи и спортсменов, тренеров и даже болельщиков. Но особое значение и актуальность эта тема имеет для студентов физкультурно – спортивных вузов как носителей спортивной деятельности так как в значительной степени именно от них зависят основные тенденции развития спорта и прежде всего процессы его гуманизации как социального явления.

В настоящее время это вопрос разрабатывается в научной философской, социологической, а также в педагогической литературе и в спортивной литературе в различных работах отечественных и зарубежных авторов.

Ключевые слова: спортивно – гуманістичное воспитание, система спортивно – гуманістичного воспитания, воспитательный процесс, гуманизм, гуманитарное воспитание, спортивная деятельность, спорт.

Pankratov N. Sports - humanistic education of student youth This article considers the base concepts of sport and humanic bringing up; this article determines the term and its correlation with other terms of bringing up such as "humanism", "humanic bringing up", "dialectics of bringing up" as well as this article analyzes the base humanic and anti – humanic tendencies at development of modern sport of high achievements.

The physical bringing up has been developed on various theoretical and practical aspects but sport and humanic bringing up is paid attention to itself at last two decades. This question as well as the term "sport and humanic bringing up" is confirmed with the help of the law confirmation at Declaration "The youth and the sport" at Lisboa on conference of European

ministers of sport.

At resent this theme is considered at wide aspect namely as sport and humanic bringing up of various social and demographic groups of children as well as youth and sportsmen, trainers and even fans. But especial meaning and actuality this theme has for students of physical and sport higher educational establishments as launchers of sport activities because from these establishments the base tendencies of developing sport and first of all the processes of its humanization as social phenomenon are depended on.

At present this question is developed at scientific phylosophical, sociological and pedagogical literature and at sport literature at various works of domestic and foreign authors.

Key words: sport and humanic bringing up, system of sport and humanic bringing up, bringing up process, humanism, humanitarian bringing up, sport activities, sport.

Мета статті. З точки зору теорії системно – структурного аналізу визначити основні принципи, на підставі яких можна побудувати концепцію спортивно – гуманістичного виховання молоді а також визначити поняття «спортивно – гуманістичне виховання»; проаналізувати основні елементи системи спортивно–гуманістичного виховання в їх взаємозв'язку; визначити специфіку та основні об'єктивні та суб'єктивні фактори спортивно – гуманістичного виховання студентів вищих навчальних закладів взагалі та студентів вищих навчальних закладів фізкультурно – спортивного профілю зокрема.

Методи дослідження. Аналіз літературних джерел, анкетування, опитування, бесіди, педагогічні спостереження, узагальнення передового досвіду.

Виклад основного матеріалу. Ми вважаємо, що насамперед треба визначитись з основним вихідним поняттям «спортивно – гуманістичне виховання». В проаналізованій нами науковій літературі деякі автори ототожнюють поняття спортивно – гуманістичного та гуманітарного виховання. Ми вважаємо, що на базі загальної підстави а саме на гуманізмі як на основному принципі соціальної організації суспільства та взаємовідносин між людьми такі види виховання мають суттєві особливості, які неможна не враховувати намагаючись проаналізувати цей складний процес.

По – перше, поняття гуманітарного виховання є значно ширшим за спортивно – гуманістичне виховання. По – друге, при належній шкільній освіті а також при належному вихованні в сім'ї; при засвоєнні цінностей християнської моралі та подальшому вивченні головних гуманітарних наук гуманітарне виховання здійснюється без особливих перешкод. Іншими словами, загальна інформованість щодо важливих гуманітарних питань та виховання в собі таких важливих моральних якостей як доброзичливе відношення до інших людей; товариськість; готовність завжди допомогти як знайомим, так й незнайомим людям дають нам підставу вважати те, що така людина в тій або іншій мірі є гуманітарно вихованою.

Отже, ми не стверджуємо, що процес гуманітарного виховання є простий, але стверджуємо, що спортивно – гуманістичне виховання є значно складніше та містить в собі багато протиріч. Чому? Саме тому, що між гуманізмом як принципом людяності, а також взаємодопомоги; доброзичливості та спортом як ігровою змагальною діяльністю завжди є протиріччя. Практично (особливо наглядно це є в таких одноборствах як бокс, кікбоксінг, а також боротьба тощо) це може приводити до того, що гуманне відношення до свого супротивника означає вірогідність втрати перемоги. Досвід показує, що це гасло є не тільки в масовій спортивній свідомості, але й в повсякденній роботі тренера.

Отже, виникає протиріччя між тим, що спорт повинен бути гуманізованим та тим, що в таких видах спорту як футбол, баскетбол а також гандбол тощо є ймовірність пошкодження свого власного здоров'я та здоров'я супротивника. Як бути? Щоб вирішити це протиріччя, треба подолати негативні об'єктивні та суб'єктивні фактори, які його визначають. Об'єктивними факторами є дегуманізація та комерціалізація а також порушення правил чесної гри тощо; перехід до більш широкого та осучасненого поняття гуманізму – реального (а не лозунгового), який можна було б реалізувати в усіх формах соціальної практики взагалі та в сфері спорту зокрема. Обговорюючи це питання в монографії «На шляху до нового гуманізму» один із відомих міжнародних теоретиків та практиків спорту Пауль Брайстед говорить про новий гуманізм. Він має на увазі зароджену людську свідомість та турботу про те, щоб гуманізм культивувався в світовому суспільстві а також широко розповсюджувався за границі наших власних національних кордонів оскільки ми повинні аналізувати та виховувати культурні цінності в глобальному масштабі, а також обговорювати шляхи, за якими якість життя на Сході впливає на якість життя на Заході. Він закликає відновити міжнародний діалог на всіх рівнях, щоб підсилити взаємодію яка приведе до світового суспільства.

Президент міжнародної християнської федерації фізичного виховання та Австрійського спортивно – гуманістичного Союзу доктор Йозеф Фіндер вважає, що спорт все більше стає самоціллю, а принципи гуманізму в ньому відступають все далі на задній план. Турбота про політичний престиж, а також намагання перемоги любою ціною та честолюбство перетворили спорт в шоу, в якому проявляються багато небажаних побічних ефектів, а політичні та економічні інтереси можуть зруйнувати основне поняття спорту, тому що спортсмени часто перетворюються тільки на об'єкт для досягнення меркантильних цілей. Все це призводить до дегуманізації спорту.

Отже, можна зробити висновок про те, що спорт в сучасному світі – це складний діалектичний процес, в розвитку якого перетинаються як гуманістичні так й дегуманістичні тенденції. Але поряд із об'єктивними факторами велике значення мають суб'єктивні фактори. Такими факторами протиріччя між спортом та гуманізмом є внутрішня установка спортсмена на перемогу «любою ціною»; готовність йти на порушення правил «чесної гри»; вживання медичних препаратів; готовність нанести шкоди як своєму здоров'ю так й здоров'ю свого опонента. Такий стереотип мислення дуже розповсюджений в масовій спортивній свідомості. Для того, щоб адекватно оцінити ті складні неоднозначні процеси, що є сьогодні в спорті вищих досягнень, а також в олімпійському та в професійному спорті й необхідно ставити питання про створення системи спортивно – гуманістичного виховання. Під спортивно – гуманістичним вихованням ми розуміємо формування в соціального

суб'єкта, тобто особистості, в тій або іншій соціально – демографічній групі або в суспільстві системи переконливих знань про спорт як соціальне явище, а також про гуманістичні ідеали людства щодо їх значення для життя сучасного суспільства, емоційно – ціннісного відношення до спорту та гуманізму, нормативно – поведінкового ставлення до спортивної реальності стосовно ідеалу сучасного гуманізму.

Значить, можна зробити висновок про те, що система спортивно – гуманістичного виховання складається з чотирьох базових, вихідних та взаємопов'язаних елементів. Перший елемент – це формування в соціального суб'єкта такої системи знань, яка забезпечує повне та глибоке розуміння гуманістичного та культурного значення спортивної діяльності: знань про моральні, естетичні, комунікаційні, а також евристичні та інші гуманістичні аспекти спорту як соціального явища; його роль в гармонійному розвитку особистості, а також в реалізації інших ідеалів та цінностей.

Ще одним важливим елементом спортивно – гуманістичного виховання є виховання в суб'єкта (індивіда або соціальної групи) мотиваційної системи (зацікавленостей, потреб, а також ціннісних орієнтацій тощо), яка пов'язана з гуманістичними цінностями спорту. За своїм змістом мова йде про формування спрямованості на реалізацію в спорті та засобами спорту саме цих, а не яких – небудь інших цінностей – перш за все, це потреба в моральній поведінці в спорті та зацікавленості в красоті та видовищності спортивних змагань, а також в розвитку поглядів на спорт як на спосіб гармонійного та різнобічного розвитку особистості.

Відомо, що відношення до спорту може базуватися на різній системі цінностей. В певних випадках, воно може орієнтуватися на перераховані та інші гуманістичні цінності та, навпаки, основними цінностями в спорті можуть бути «культ фізичної сили», а також гроші та подібні до них матеріальні цінності. Мова в нас йде відповідно про формування такого ціннісного ставлення до спорту, при якому спорт є привабливим не як спосіб заробітку великих грошей, а такий, що є важливим фактором спілкування людей, а також як сфера практичного виховання моралі та культури та гуманного ставлення однієї людини до іншої.

Ще одним елементом спортивно – гуманістичного виховання є формування відповідних почуттів та емоційних реакцій (наприклад почуття соціальної відповідальності особистості за реалізацію в спорті і гуманістичних цінностей; почуття прекрасного в спорті; почуття невдоволення, яке пов'язане з порушенням будь – яких моральних норм в спорті).

Четверте – це переведення інформаційної, а також мотиваційної та емоційно – психологічної підсистеми в практичні дії контактного суб'єкта, які втілюються саме в такій поведінці в спорті, яка відповідає його основним гуманістичним цінностям: внутрішнє переконання в необхідності «Чесної гри»; відмова від вживання медичних препаратів; бажання прийти на допомогу супротивнику; орієнтація на високоморальну поведінку в спорті та переконання, що саме така поведінка вважається єдиною з припустимих.

Раніше ми відмічали, що поняття соціального суб'єкта спортивно – гуманістичного виховання розуміється в широкому значенні; воно стосується всіх людей, які мають безпосереднє або опосередковане відношення до спорту (навіть спортивних вболівальників). Тобто, гуманістичне ставлення до спорту необхідно всім. Але найбільш воно актуальне для студентів фізкультурно – спортивних закладів як найбільш вагомій категорії носіїв спортивної діяльності. Отже, є декілька основних принципів, за допомогою яких спортивно – гуманістичне виховання може бути конкретизоване та адаптоване в навчальних закладах такого профіля.

Перш за все, треба зауважити про те, що як навчальний, так й виховний процес в спортивних вишах має суттєві особливості, а саме: спортивно – педагогічне вдосконалення; збори; змагання під час навчального процесу значно впливають на його порівняно з іншими закладами.

Вважаємо, що побудова системи спортивно – гуманістичного виховання повинна починатися з подолання старого підходу, сутність якого полягає в тому, що спортивним вихованням (в розумінні підготовки студента – спортсмена до досягнення високих результатів в змаганнях) повинні займатися викладачі спеціалізованих кафедр в той час, як іншими видами виховання повинні займатися викладачі теоретичних та, перш за все, гуманітарних кафедр.

Однак ми вважаємо, що гуманізація учбового процесу в фізкультурно – спортивних закладах полягає не тільки в збільшенні предметів та годин на кафедрах гуманітарного напрямку. Новий підхід полягає в тому, щоб кожний викладач кафедр медико – біологічного напрямку, а також профілюючих теоретичних та спортивно – педагогічних кафедр безпосередньо приймав участь в цьому навчанні. Метою такого виховання є те, що кожен викладач повинен органічно ввести в викладання та виховання «Гуманістичні мотиви» (навіть викладаючи методику футбольної гри, а також сукупність прийомів приймання та обробки м'яча тощо). Не можна завдавати шкоди іншій людині, а також не треба порушувати норми загальнолюдської моралі та заповіді навіть тоді, коли від цього залежить спортивний результат. Коли такі поняття як чесність та порядність, а також взаємодопомога та готовність надати допомогу за допомогою викладачів стануть зрозумілими для студентів, то тоді можна впевнено говорити про те, що спортивно – гуманістичне виховання розпочалося.

Для інтенсифікації цього процесу необхідно органічне поєднання професійної та гуманітарної підготовки. Також необхідно вирішення декількох важливих завдань. Перш за все, це подолання стереотипного відношення викладачів спортивно – педагогічних кафедр до виховання. Це розділяє професійне та гуманітарне виховання; зводить гуманістичне (не розрізняється гуманітарне та гуманістичне виховання) виховання до вивчення гуманітарних дисциплін та водночас викладачі гуманітарного циклу недостатньо уваги надають профілю навчального закладу; мало цікавляться досягненнями в тому або в іншому виді спорту; не знають правила спортивних змагань а також історію спорту та інші важливі питання.

Що стосується впровадження концепції гуманізації, то важливим є пошук нових підходів до самого навчання, а також до побудови взаємовідносин «викладач – студент» за гуманістичним принципом відношення «особистості до особистості».

Ми вважаємо, що це є відмовою від традиційної педагогіки та дидактики, коли викладач є «ментор», який видає

істини як такої, а студент – це «слухняний юнак», який їх механічно сприймає та намагається засвоїти саме те, що пропонує викладач.

Це є переходом до так званої «особистісної педагогіки», під якою розуміється процес навчання як процес «взаємодії особистостей» та процес зворотнього зв'язку від студента до викладача. Ми вважаємо, що це є перспективний шлях розвитку творчих здібностей та інтелектуального потенціалу студентів.

Висновки. Негативні та антигуманні тенденції поступово ведуть до того, що спорт втрачає свою гуманну суспільну сутність; загострюється протиріччя між спортом та гуманізмом. В зв'язку з цим є актуальним питання про створення певного спортивно – гуманістичного виховання соціального суб'єкта в широкому розумінні цього слова, а саме такого виховання дітей та підлітків; юнацтва та різних соціально – демографічних груп молоді (робочої та студентської а також молододі інтелігенції тощо); спортсменів та тренерів а також вболівальників – тобто великої кількості людей, яка має як безпосереднє, так й опосередковане відношення до спорту, яке, тобто виховання, сприятиме розвиткові позитивних тенденцій.

Вкрай необхідним створення такої системи виховання є для студентів фізкультурно – спортивних навчальних закладів так як саме від них в значній мірі залежить майбутнє цього соціального явища, а також подолання негативних моментів стосовно розвитку спорту та повернення його на шлях засновника Олімпійського руху щодо ідеалів гуманності та об'єднання людей а також всебічного розвитку людства.

Література

1. Лобаненко А.В. Педагогическая система формирования у студенческой молодежи потребностей в физической культуре // Автор.дисс..., г.Краснодар, 1999.
2. Лубышева Л.И. Женщина и спорт: социальный аспект // Теория і практика фізичної культури, № 6. – 2000. – С. 18-21.
3. Лубышева Л.И. Социология физической культуры и спорта / Л.И.Лубышева. – М.: Академия, 2004. – 237 с.
4. Столяров В.И., Кудрявцева Н.В. Физкультурно-спортивная работа с населением на пороге XXI века. Ст.: проблемы и пути их решения // спорт, духовные ценности, культура. Вып.9, Москва, РГАФК, 1998. – С. 97-118.

Referens

1. Lubysheva L. I. (2000) Zhenshhina i sport: sozial'ni aspekt [The woman and sport] // Teoria i praktika fisichnoi kul'tury, № 6. – С. 18 – 21.
2. Lubysheva L. I. (2004) Soziologia fisicheskoi kul'turi i sporta [The sociology of physical culture and sport] / L. I. Lubysheva. – М.: Akademia, – 237 s.
3. Stolyarov V. I., Kudryavzeva N. V. (1998) Fizkul'turno – sportivnaya rabota s naseleniem na poroge XXI veka : problemi i puti ikh reshenia [The physical and cultural sport work with population at the beginning of XXI century : problems and ways of their solution] // Sport, dukhovnye zennosti, kul'tura. Vyp.9, Moskva, RGAFK, – S. 97 – 118.
4. Hyllegard R., Radlo S., Early A. (2001) Attribution of athletic expertise by college coaches // Percept Mot Skills. Feb.; 92(1): 193 – 207.
5. Kries J. (2002) Pilates plus method. An AOL Time Warner Company - 288 p.

УДК 796.615.814.1.

Припутень А.М.
магістр кафедри біобезпеки і здоров'я людини
Національного технічного університету України
"Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського"м. Київ
Глиняна О. О.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент, доцент кафедри біобезпеки і здоров'я людини
Національного технічного університету України
"Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського", м. Київ

ОСТЕОПАТИЧНІ ТЕХНІКИ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЖІНОК З ЦЕРВІКАЛГІЄЮ

Проведено огляд літературних джерел з питання фізичної реабілітації жінок хворих на цервікалгію. Окреслена постановка проблеми дослідження, надано аналіз останніх публікацій провідних фахівців в галузі фізичної реабілітації з окресленого питання. Розглянуто застосування остеопатичних технік, гімнастики К. Левіта, кінезіотейпування, лікувального масажу та фізіотерапії у відновленні жінок з цервікалгіями. Метою роботи є розробка та оцінка ефективності програми при цервікалгіях у жінок. За результатами візуально-аналогової шкали болю у жінок з цервікалгіями інтенсивність больових відчуттів до фізичної реабілітації в ОГ була оцінена – $\bar{X} = 6,9$ балів ($S=1,6$ балів), в КГ – $\bar{X} = 6,8$ балів ($S=1,7$ балів) ($p>0,05$), через 8 днів після фізичної реабілітації в ОГ склала – $\bar{X} = 3,3$ балів ($S=0,8$ балів), в КГ – $\bar{X} = 5,4$ балів ($S=1,2$ балів) ($p<0,05$).

Ключові слова: фізична реабілітація, жінки, цервікалгія, остеопатичні техніки, кінезіотейпування.

Припутень А.Н., Глиняна А.А. Остеопатическая техника в физической реабилитации женщин с